

ВПЛИВ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Глуценко Я.І., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, slavina.ivc@gmail.com
До Тхі Мінь Тхао, УЕ-61,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
thaodo9898@gmail.com

Проблема державного дефіциту України є досить тривалим в економіці нашої країни, а тому і потребує особливої уваги, адже бюджетний дефіцит є одним із індикаторів фінансового стану держави і впливає безпосередньо на її соціально-економічний, інноваційний розвиток. На сьогоднішній день з проблеми державного дефіциту впливає й інша – державний борг, на жаль, який продовжує зростати. Звідси проблематика України у подоланні бюджетного дефіциту залишається наразі досить актуальною. Економічна ситуація України на даному етапі, на жаль, має негативну тенденцію, бюджетний дефіцит якого має хронічні показники (табл. 1) і (рис.1).

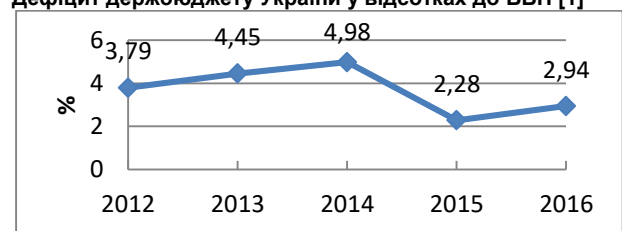
Таблиця 1

Держбюджет за 2012-2016 роки, в млн.грн. [1]

Рік	Доходи	Витрати	Сальдо (дефіцит)	Т _{змін} , доходів, %	Т _{змін} , витрат, %
2012	346054,0	395681,5	-49627,5	109,99	118,66
2013	339180,3	403403,2	-64222,9	98,01	101,95
2014	357084,2	430217,8	-73133,6	105,28	106,65
2015	534694,8	576911,4	-42216,6	149,74	134,10
2016	616274,8	684743,4	-68468,6	115,26	118,69

Рисунок 1

Дефіцит держбюджету України у відсотках до ВВП [1]

Спостерігаючи за даними з таблиці, можна побачити, що темпи зміни витрат випереджають темпи зміни доходу, що спричиняють досить великий державний дефіцит, окрім 2015 року, коли доходи зросли майже в 1,5 рази порівняно з 2014 роком, що дало змогу скоротити цей дефіцит на дещо меншу суму. Далі бачимо, що цей показник зріс і відрізняється не набагато від 2014 року, хоча доходи збільшились на 15 % порівняно з 2015, але і витрати відповідно зросли на 18%.

Відповідно до Маастрихтських критеріїв, державний дефіцит не може перевищувати 3% від ВВП. Тому провівши аналіз відношення державного дефіциту до ВВП країни, який відображений на (рис.1), можна спостерігати, що в 2012-2014 роках це відношення перевищує нормативне значення показника. В 2015 році це значення знизилось до 2,28% порівняно з 4,98%, який становив у 2014 році. В 2016 році це значення знову підвищилось за рахунок зростання дефіциту і майже наблизилось до 3%, але за рахунок зростання ВВП це значення не перетнуло допустимую норму.

Відомо, що бюджетний дефіцит не є унікальним явищем і існував або існує майже у всіх країнах світу, але для деяких країн – це негативне явище, яке впливає безпосередньо на економічний розвиток, а для деяких – нормальне явище, бо при невисокому рівні дефіциту вони продовжують розвиватися і функціонувати (США, країни ЄС). Основними причинами бюджетного дефіциту в Україні є нестабільність соціально-економічної ситуації, зменшення приросту національного доходу внаслідок економічних криз і спаду виробництва, збільшення витрат на соціальну сферу, великі витрати на оборону внаслідок нестабільної геополітичної ситуації в країні, корупція та тінізація економіки.

Світова практика показує, що Естонія для подолання бюджетного дефіциту застосувала механізм оподаткування розподіленого прибутку підприємств, тобто дивідентів, тим самим створила відповідний мікроклімат для залучення інвестицій і збільшення сукупного попиту[2]. Німеччина, в свою чергу, скоротила видаткову частину і зменшила податок на прибуток підприємств до 15%, що підвищило ділову активність[2]. Для скорочення дефіциту Франція в 2015р., посилила контроль за сплатою податків і ухиленням від сплати, боротьбою зі шахрайством – це зробила також і Великобританія, збільшила податкове навантаження, скоротила видатки на утримання держапарату.

Отже, зважаючи на економічну тенденцію в Україні, уряду держави потрібно вжити необхідних заходів для збалансування бюджету – подолання бюджетного дефіциту, зокрема, розглянути фінансування тих видаткових статей, які б сприяли зростанню доходів до бюджету, наприклад ІТ-сектор або переробні галузі, також зменшити видатки на утримання держапарату та оборону країни, внаслідок структурної перебудови збройних сил. Не менш важливим б було і скористатися досвідом зарубіжних країн у подоланні дефіциту, який б забезпечив створенню мікроклімату для залучення інвестицій і сприяв міжнародному співробітництву між країнами.

Список використаних джерел:

1. Виконання державного бюджету України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/budget/>
2. Карлін М. І. Управління дефіцитом бюджету України: проблеми та перспективи / М. І. Карлін. — 2017. — С. 188–196.